Utbildningsutskottets betänkande

1977/78: 6

med anledning av motioner om grundskolans och gymnasieskolans läroplaner m. m.

Motionerna

1976/77: 145 av Margot Håkansson (fp) vari yrkas att riksdagen beslutar om att ämnet sjövett samordnas med trafikundervisningen i det obligatoriska skolväsendet,

1976/77: 277 av Margot Håkansson (fp) och Elver Jonsson (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna

1. vad i motionen anförts rörande ökning av hälso- och friskvårdsundervisningen i skolväsendet,
2. att vid läroplansöversyn möjligheten bör prövas att införa ämnet hälso- och friskvård som obligatoriskt ämne i undervisningen på alla stadier i det obligatoriska skolväsendet och i gymnasieskolan,

1976/77: 368 av Gunnar Biörck i Värmdö (m) och Ingrid Sundberg (m) vari yrkas att riksdagen ger regeringen till känna vad i motionen anförts beträffande införande av tekniskt-naturvetenskapliga studier i grundskolans låg- och mellanstadium samt om snabba åtgärder för att förbättra tillgången på lärare med godtagbar undervisningskompetens på detta område,

1976/77: 493 av Bertil Lidgard m. fl. (m) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär

1. att ett ämnespaket innehållande konsument- och hemkunskap samt slöjd m. m. införs i grundskolan,
2. att den praktiska yrkesorienteringen organiseras så att eleverna under del av praktiktiden "pryar" inom ett yrkesområde som eljest domineras av det motsatta könet,

1976/77: 498 av Rolf Sellgren m. fl. (fp, c, m) vari yrkas att riksdagen uttalar sig för att regeringen ger skolöverstyrelsen i uppdrag att omarbeta gällande läroplaner för grundskolan så att humanbiologiska arbetsområden som hälsa och sjukdom samt bruket av beroendeframkallande medel och då i synnerhet tobak får ökat utrymme. Även en förstärkning av dessa humanbiologiska moment i lärarutbildningen bör övervägas,

1976/77: 767 av Hans Alsén m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen hos regeringen hemställer att frågan om en skolkooperativ verksamhet i ungdomsskolan blir föremål för överväganden i pågående utredningsarbete,

1976/77: 769 av Elis Andersson (c) och Maj Pehrsson (c) vari yrkas att riksdagen

1. hos regeringen begär åtgärder i syfte att delge anställda på allmänna inrättningar grundkunskaper i teckenspråket,

2. hos regeringen begär att försöksverksamhet kommer till stånd, så att underlag vinnes för senare införande av undervisning i teckenspråket för alla elever på mellanstadiet i syfte att häva isoleringen för de döva,

1976/77: 773 av Märta Fredrikson m. fl. (c) vari yrkas att riksdagen hos regeringen anhåller om utredning på vad sätt ämnet praktisk psykologi skall ges större utrymme i undervisningen i grundskolan, gymnasiet och andra berörda undervisningsanstalter,

1976/77: 777 av Bengt Kindbom (c) vari yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen hemställa att frågan om simundervisningen och simlärarutbildningen utreds,

1976/77: 788 av Börje Stensson m. fl. (fp) vari yrkas att riksdagen till regeringen uttalar att en särskild arbetsgrupp med sammansättning liknande den som gäller för läroplansarbetet i grundskolan bör tillsättas för att arbeta vidare med de frågor om normer för samvaron mellan människor m. m. som aktualiserats i denna motion,

1976/77: 792 av Lars-Ingvar Sörenson m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär att skolöverstyrelsen och universitets- och högskoleämbetet med anledning av de nya medbestämmandelagarna får i uppdrag att inom hela utbildningsväsendet

1. förbereda en informationskampanj,

2. planera för integrering av nödvändiga kunskapsorienteringar och färdighetsträningar inom berörda ämnesområden,

3. förbereda komplettering av lärarutbildningen och översyn av läromedlen,

1976/77: 795 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen uttalar sig för en ny demokratisk inriktning av grundskola och gymnasium i enlighet med det fempunktsprogram som anförs i motionen,

1976/77: 796 av Rolf Örjes (c) och Börje Hörnlund (c) vari yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen begära att i läroplansarbetet beaktas nödvändigheten av undervisning i ekologi och resurshushållning,

1976/77: 894 av Sune Johansson m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär att en översyn av den inom hantverksområdet förekommande yrkesutbildningen kommer till stånd enligt de syften som i motionen aktualiserats,

1976/77: 927 av Karl-Erik Strömberg (fp) såvitt gäller yrkandet att riksdagen hos regeringen begär en översyn av utbildningen i brandskyddstekniska frågor vid olika tekniska utbildningsenheter (yrkandet 1),

1976/77: 1155 av Bertil Johansson (c) vari yrkas att riksdagen hos regeringen anhåller om utredning och förslag i syfte att förbjuda eller begränsa användningen av engångsservis vid matbespisningen i skolorna,

1976/77: 1159 av Eivor Marklund m. fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen i syfte att bereda de döva en förbättrad service, hos regeringen hemställer att snara åtgärder vidtas för att åstadkomma en utvidgad användning av teckenspråk samt att de ekonomiska förutsättningarna för detta arbete skapas,

1976/77: 1166 av Catarina Rönnung m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen

1. hos regeringen anhåller om att en isolerteknisk variant med ämnet energihushållning med isolerteknik på den fyraåriga tekniska linjen årskurs 4, byggteknisk gren, inrättas,

2. hos regeringen anhåller om att skolöverstyrelsen får i uppdrag att utarbeta läro- och timplaner för denna variant och för övriga i motionen nämnda utbildningar, eventuellt med beaktande av de ovan nämnda förslagen,

3. hos regeringen anhåller om att försöksverksamhet på dessa områden förläggs till Vetlanda,

1976/77: 1172 av Ulla Tillander m. fl. (c) vari yrkas att riksdagen

1. hos regeringen föreslår att en särskild utbildningslinje för bussförarutbildning inrättas inom gymnasieskolans ram,

2. för regeringen påtalar nödvändigheten av att en samordning av transportutbildningen sker på högskolenivå och att man eftersträvar en mera anpassad utbildning inom transportsektorn,

1976/77: 1177 av Rune Ångström (fp) vari yrkas att riksdagen hos regeringen anhåller att antalet gymnastiktimmar i gymnasieskolan utökas till 4 veckotimmar och att vid schemaläggningen av dessa timmar hänsyn bör tas till gymnastiklärarens möjligheter att utnyttja hela tiden till övningar,

1976/77: 1334 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari — med hänvisning till vad som anförts i den till arbetsmarknadsutskottet remitterade motionen 1976/77: 1332 — yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till åtgärder för kamp mot kvinnodiskriminering inom utbildningen främst genom

1. införande av ett särskilt ämne i grundskolans och gymnasieskolans läroplaner om kvinnans ställning och kvinnofrågans utveckling samt införande av kvinnofrågan som ett särskilt högskoleämne,

2. särskild utbildning av yrkesvägledare för att bryta könsuppdelningen i linjeval.

Utskottet

Riksdagen har till riksmötet 1977/78 uppskjutit ett antal under det föregående riksmötet väckta motionsyrkanden som avser läroplanerna för grundskolan och gymnasieskolan m. m. För att möjliggöra en samlad bedömning har utskottet funnit sig böra behandla yrkandena i ett och samma betänkande.

Regeringen har den 3 juni 1976, på grundval av vad som anförts i propositionen 1975/76: 39 om skolans inre arbete m. m. och i riksdagens beslut (UbU 1975/76: 30, rskr 1975/76: 367), uppdragit åt skolöverstyrelsen (SÖ) att göra en översyn av grundskolans läroplan. Vidare har regeringen den 23 juli 1976 givit SÖ i uppdrag att göra en översyn av grundskolans arbetslivsorientering m. m. Till SÖ:s arbete med översyn av läroplanen har knutits bl. a. en arbetsgrupp med företrädare för riksdagspartierna.

En särskild utredning om den gymnasiala utbildningen tillsattes år 1976 (direktiv den 5 augusti 1976 och tilläggsdirektiv den 3 februari 1977). Utredningen (U 1976: 10) skall bl. a. pröva gymnasieskolans nuvarande linjekonstruktion och specialkurser och undersöka förutsättningarna för en närmare samverkan mellan likartad utbildning i gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning samt arbetsmarknadsutbildning. Ett system som möjliggör etappvisa avgångar skall även prövas.

Enligt motionen 1976/77: 788 har frågor om *normer och värden i samhället* aktualiserats i ökad utsträckning under senare tid, t. ex. i barnmiljöutredningen (SOU 1975: 31). Motionärerna anser att man i förskolan i större grad än i den obligatoriska skolan ägnar sådana frågor uppmärksamhet och yrkar att en särskild arbetsgrupp "med sammansättning liknande den som gäller för läroplansarbetet i grundskolan" skall tillsättas för att arbeta med dessa frågor för grundskolans del.

I SÖ:s läroplansarbete behandlas bl. a. massmediernas betydelse för utveckling av normer och värderingar hos ungdom och olika åtgärder för att stärka elevernas motståndskraft mot negativ påverkan. I sitt betänkande UbU 1975/76: 30 har utskottet tagit upp frågan om åtgärder för en konstruktiv elevmedverkan i skolans arbete (s. 57) och förutsatt att SÖ i sitt läroplansarbete överväger hur skolan i vad gäller vanor, attityder och värderingar skall kunna förbereda eleverna för vuxenlivet (s. 62). I detta sammanhang är vidare av intresse att SÖ, efter hörande av nyssnämnda parlamentariska läroplansgrupp, fastställt lärarhandledning m. m. för skolans samlevnadsundervisning.

Utskottet är, med hänvisning till vad som nu redovisats, inte berett tillstyrka motionen 1976/77: 788 om en särskild arbetsgrupp.

Inom SÖ pågår en *översyn av grundskolans läroplan* och arbetslivsorientering. Ett första resultat av SÖ:s arbete förväntas bli överlämnat

till regeringen i december månad detta år. Vidare arbetar en särskild *gymnasieutredning* med gymnasieskolans timplansfrågor. Riksdagen bör därför enligt utskottets mening avslå motionen 1976/77: 145 om grundskolans trafikundervisning i vad gäller sjövett, motionen 1976/77: 277 om undervisning i hälso- och friskvård, motionen 1976/77: 368 i vad den avser teknisk-naturvetenskaplig undervisning på låg- och mellanstadierna — till sistnämnda motion återkommer utskottet i det följande —, motionen 1976/77: 493 om åtgärder i grundskolan för ökad jämställdhet mellan män och kvinnor, motionen 1976/77: 498 i vad den avser hälsoundervisning i grundskolan, motionen 1976/77: 773 i vad den avser praktisk psykologi i grundskolan och gymnasieskolan, motionen 1976/77: 777 i vad den avser simundervisning i grundskolan, motionen 1976/77: 796 om undervisning i ekologi och resurshushållning, motionen 1976/77: 1177 om timtalet för gymnastik i gymnasieskolan samt motionen 1976/77: 1334 yrkandet 1 i vad det avser ett ämne i grundskolan och gymnasieskolan om kvinnans ställning och kvinnofrågans utveckling.

Skolan skall träna eleverna att ta ansvar. Frågan om att anordna *skolkooperativ verksamhet* under den icke timplanebundna delen av skoldagen kan prövas lokalt på de orter där man t. ex. inför en samlad skoldag enligt SIA-modellen. De erfarenheter som på så sätt vinns i grundskolan kan ligga till grund för eventuella överväganden om skolkooperativ verksamhet i gymnasieskolan. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionen 1976/77: 767.

För tillverkningen av engångsförpackningar går det åt energi och råvaror. Vidare påverkas den yttre miljön på olika sätt negativt av den efterföljande avfallshanteringen. I motionen 1976/77: 1155 begärs en utredning och förslag i syfte att användningen av *engångsservis vid skolmåltiderna* skall bli förbjuden eller i vart fall begränsas. Engångsservis vänjer enligt motionärens mening eleverna vid en slit- och slängattityd och främjar inte deras ansvarskänsla för miljön, vilket är en av skolans uppgifter.

Utskottet delar motionärens uppfattning att användningen av engångsservis i skolan står i visst motsatsförhållande till skolans miljövårdsfostran. Med hänvisning till att den aktualiserade frågan är en kommunal angelägenhet föreslår utskottet att riksdagen avslår motionen 1976/77: 1155.

I motionen 1976/77: 1166 hemställs att riksdagen hos regeringen begär försöksverksamhet med dels *isolerteknisk variant av gymnasieskolans tekniska linje* i årskurs 4, dels högre specialkurs i byggnadsteknisk värmeisolering med anknytning till tvåårig bygg- och anläggningsteknisk linje. Försöksverksamheten föreslås förlagd till Vetlanda.

Utskottet har inhämtat att skolstyrelsen i Vetlanda i skrivelse till bl. a. SÖ gjort framställning om inrättande av nya utbildningar med isolerteknisk inriktning vid kommunens gymnasieskola. I sitt svar på framställningen har SÖ, som inte ansett sig kunna biträda skolstyrelsens förslag, anfört bl. a. att SÖ avser att inom den reguljära läroplansutvecklingen starta ett projekt för den fyraåriga tekniska linjens byggtekniska gren, i vilket de nya byggnormerna och aktuella energifrågor skall beaktas särskilt. SÖ avser vidare att i den yrkesinriktade utbildningen på bygg- och anläggningsteknisk linje revidera innehållet i utbildningen med hänsyn till de ändrade byggnormerna samt anpassa innehållet till de ökade krav som ställs på energibesparing vid nybyggnation samt vid ombyggnad och restaurering av det befintliga bostadsbeståndet. Utskottet har erfarit att det nämnda läroplansprojektet startat och att den nämnda kursrevideringen pågår.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motionen 1976/77: 1166.

Enligt riksdagens beslut år 1971 (prop. 1971: 65, TU 1971: 12, rskr 1971: 209) finns det sex körkortsklasser, av vilka klassen AB*DE avser motorcykel, personbil, lätt lastbil, buss, lätt och tung släpvagn och klassen ABCDE avser samtliga nämnda fordonsslag samt tung lastbil. Enligt motionen 1976/77: 1172 (yrkandet 1) bör en särskild studieväg för *utbildning av bussförare* inrättas i gymnasieskolan.

I gymnasieskolan — liksom inom arbetsmarknadsutbildningen — finns en kurs om sju veckor för AB*DE-kompetens och en kurs om tretton veckor för ABCDE-kompetens. Antalet utbildningsplatser under läsåret 1977/78 när det gäller den förstnämnda kursen är 260 platser i gymnasieskolan och 390 platser inom arbetsmarknadsutbildningen och när det gäller den sistnämnda kursen 770 platser i gymnasieskolan och 1 570 platser inom arbetsmarknadsutbildningen. Sammanlagt finns det alltså 2 990 utbildningsplatser för bl. a. bussförarutbildning. Enligt uppgift från SÖ kan en ökning av antalet platser beräknas ske under året. Utskottet anser, med hänvisning till dels att bussförarutbildning redan anordnas i gymnasieskolan, dels att nuvarande utbildningskapacitet beräknas bli utbyggd, att motionen 1976/77: 1172 yrkandet 1 inte bör föranleda någon riksdagens åtgärd.

I motionen 1976/77: 894 efterlyses ökade utbildningsinsatser i vad gäller *utbildning inom hantverksyrken.* Enligt motionärerna bör arbetsmarknadsstyrelsen kunna anordna viss hantverksyrkesutbildning inom sin verksamhet.

I propositionen 1975: 45 om riktlinjer för arbetsmarknadsutbildningen (s. 72) definieras den bristyrkesutbildning som arbetsmarknadsstyrelsen i vissa fall kan anordna på följande sätt: "Bristyrkesutbildning är den sammanfattande benämningen på all arbetsmarknadsutbildning där även

den som inte är eller löper risk att bli arbetslös har rätt att delta. Benämningen anger att det är fråga om utbildning till yrken med påtaglig brist på utbildad arbetskraft. Bristyrkesutbildningen har en särskild fördelningspolitisk betydelse såtillvida som den står öppen också för den som har anställning men inte upplever sin arbetssituation som tillfredsställande. Var och en som så vill kan söka förbättra sin ställning på arbetsmarknaden genom utbildning till ett bristyrke."

Vid bristyrkesutbildning gör SÖ läroplan för utbildningen. Enligt vad utskottet erfarit har under senare tid bristyrkesutbildning aktualiserats inom bl. a. följande yrkesområden, nämligen för skorstensfejare, kantstenhuggare, modellsnickare, trycksvarvare, låssmeder, symaskinsreparatörer, sadelmakare, reparationsskomakare, ortopedskomakare och hovslagare. Vissa av dessa utbildningar har kommit till stånd.

Med hänvisning till de möjligheter som i dag finns att inom ramen för arbetsmarknadsutbildningen anordna utbildning i hantverksyrken föreslår utskottet att motionen 1976/77: 894 inte föranleder någon riksdagens åtgärd. Frågan om utbildning i hantverksyrken på längre sikt avses bli behandlad av utredningen om den gymnasiala utbildningen.

I motionen 1976/77: 792 begärs *informationsinsatser m. m.* inom utbildningsväsendet beträffande lagarna om medbestämmande i arbetslivet (MBL) och om offentlig anställning (LOA).

Arbetsrättsreformen har trätt i kraft den 1 januari 1977. Den omfattar både dem som är privatanställda och dem som är anställda inom den s. k. offentliga sektorn. Reformen syftar till att ge de anställda ökat medbestämmande. Det ökade inflytandet skall de anställda få genom sina fackliga organisationer.

Handboken "Lagen om offentlig anställning", i vilken återges även lagen om medbestämmande i arbetslivet, har år 1976 utarbetats inom budgetdepartementet. Vidare har inom budgetdepartementet år 1977 ställts samman en kortare informationsskrift benämnd "Medbestämmande i statlig tjänst", vilken enligt uppgift från statens avtalsverk distribuerats till alla som innehar statlig tjänst. Statens personalutbildningsnämnd (PUN) har utarbetat ett särskilt studiematerial om MBL och LOA, som kan rekvireras från nämnden.

Både PUN och universitets- och högskoleämbetet (UHÄ) anordnar personalutbildning som avser färdighetsträning i vad gäller MBL och LOA. I denna utbildning kan ingå bl. a. rollspel. Enligt vad utskottet erfarit behandlas för skolväsendets lärare både MBL och LOA under studiedagar. Slutligen har lärarnas personalorganisationer en omfattande personalutbildning när det gäller dessa lagar.

I grundskolans och gymnasieskolans undervisning finns sedan länge moment av arbetslivsorientering. Grundskolans arbetslivsorientering ses som tidigare nämnts för närvarande över inom SÖ. Även gymnasiesko-

lans läroplan i vad gäller supplement för ämnet samhällskunskap omarbetas. Inom högskolan finns sedan den 1 juli 1977 en sektor för utbildning för administrativa, ekonomiska och sociala yrken (AES-sektorn). Hösten 1977 har UHÄ startat ett projekt om arbetslivsorientering i högskoleutbildning inom AES-sektorn. Projektets syften är tre, nämligen att studera i vilken utsträckning arbetslivsorientering förekommer inom AES-sektorns utbildningslinjer, att ange det innehåll som arbetslivsorienteringen bör omfatta generellt och specifikt för olika utbildningslinjer och att föreslå metoder att ge berörda studerande del av detta innehåll.

Genomgripande lagförändringar har under senare år genomförts på många olika områden av samhällslivet. Utskottet utgår från att information härom ges i läromedel och att undervisningen successivt förnyas och tillförs moment såväl beträffande de i motionen 1976/77: 792 nämnda lagarna som beträffande andra för medborgarna viktiga lagar. För att förbereda eleverna för ett demokratiserat arbetsliv krävs också att skolan tillämpar demokratiska arbetssätt som fostrar till aktivitet och ansvar, något som är ett genomgående drag i den nyligen beslutade reformen av grundskolans arbetsformer (prop. 1975/76: 39, UbU 1975/76: 30, rskr 1975/76: 367) och i direktiven till utredningen om den gymnasiala utbildningen (U 1976: 10). Med hänvisning till det anförda anser utskottet att motionen 1976/77: 792 bör avslås av riksdagen.

Med hänvisning till riksdagens beslut med anledning av propositionen 1975/76: 39 om skolans inre arbete (UbU 1975/76: 30, rskr 1975/76: 367), pågående utredningar om studiestödet (U 1975: 16) och om den gymnasiala utbildningen (U 1976: 10) samt pågående beredning av betygsutredningens förslag anser utskottet att riksdagen bör avslå motionen 1976/77: 795 om *demokrati i skolan,* lärarlag, studielön, varvad utbildning och betyg.

Med anledning av motionen 1976/77: 368 i vad den gäller utbildning av *klasslärare på det teknisk-naturvetenskapliga ämnesområdet* vill utskottet anföra följande.

Mycket tyder på att ungdomars intresse för naturvetenskap måste utvecklas i tidig ålder om det skall bli bestående (jfr UbU 1975/76: 21). Klasslärarutbildningen är indirekt en viktig faktor när det gäller att stimulera ungdomars intresse för naturvetenskapliga och tekniska studier på olika nivåer. Mellanstadielärarutbildningen omfattar ett antal tillvalskurser av fördjupningskaraktär av vilka fyra är ämnena matematik, fysik, kemi och biologi. Inom SÖ har år 1976 sammanställts vissa uppgifter beträffande sambandet mellan de studerandes utbildning i gymnasieskolan och deras val av tillvalskurs i mellanstadielärarutbildningen. I gymnasieskolan är den naturvetenskapliga linjens karaktärsämnen matematik, fysik, kemi och biologi. Av sammanställningen,

som avser ca 1 800 personer, framgår bl. a. att de lärarkandidater, som gått naturvetenskaplig linje i gymnasieskolan, till nästan två tredjedelar väljer matematik eller naturvetenskapliga ämnen som tillvalskurser, medan däremot lärarkandidater från t. ex. den tvååriga sociala linjen endast till en femtedel väljer matematik eller naturvetenskapliga ämnen som tillvalskurser. Vidare framgår att ungefär 80 procent av de låg- och mellanstadielärarkandidater som undersöktes inte läst ämnena biologi, fysik och kemi i gymnasieskolan. Undersökningens resultat är att lärarkandidater som haft de naturvetenskapliga ämnena som karaktärsämnen i gymnasieskolan i flertalet fall vill fortsätta att studera dessa inom klasslärarutbildningens tillvalskurser och att man, om man önskar klasslärare med naturvetenskaplig inriktning, bör ta in lärarkandidater med naturvetenskaplig bakgrund.

Inför läsåret 1976/77 fanns 390 sökande till klasslärarutbildning som genomgått naturvetenskaplig eller teknisk linje av gymnasieskolan. Av kvoteringsreglerna för intagning följde att endast 84 av dessa kunde tas in.

Utskottet anförde i sitt betänkande 1975/76: 21 (s. 6) bl. a. följande: "Från samhällets synpunkt är ett otillräckligt antal naturvetare på sikt ett allvarligt problem. Ett solitt tekniskt kunnande krävs såväl för att lösa viktiga samhällsproblem som för att samhällsmedlemmarna skall vara väl orienterade i fråga om teknik och naturvetenskap. Mindre goda insikter på detta område leder lätt till ett främlingskap inför samhällsutvecklingen. Det är enligt utskottets mening mycket angeläget att berörda myndigheter vidtar åtgärder för att i grundskolan, gymnasieskolan och högskolan genom information, studievägledning, översyn av arbetsformer och läroplaner m. m. stimulera intresset för naturvetenskapliga och tekniska studier." Vidare borde enligt utskottets mening lärarutbildare som friställts genom minskad intagningskapacitet vid lärarhögskolorna kunna medverka vid stödundervisning m. m. inom lärarutbildningens naturvetenskapliga ämnesområde. Utskottets uppfattning i nämnda hänseenden gav riksdagen som sin mening regeringen till känna (rskr 1975/76: 248).

Nuvarande låga tillströmning till viss naturvetenskaplig och teknisk utbildning har varit föremål för uppmärksamhet under en följd av år. Ett antal åtgärder har också vidtagits och ett omfattande arbete pågår inom SÖ och UHÄ, inom kommittéer som gymnasieutredningen och på fältet inom högskolor och skolor. För att komplettera detta arbete har inom utbildningsdepartementet nyligen tillsatts en arbetsgrupp för naturvetenskaplig och teknisk utbildning. Den skall ta initiativ till kortsiktiga åtgärder på alla utbildningsnivåer och följa pågående arbete inom bl. a. myndigheter. Frågor om intagning till klasslärarutbildning bör kunna övervägas av denna grupp. Mot bakgrund av behovet av teknisk och industriell utveckling i landet är det av största vikt att nämnda arbetsgrupp

med största möjliga skyndsamhet lägger fram förslag till förbättring av möjligheterna till naturvetenskapliga och tekniska studier på olika utbildningsnivåer.

Med hänvisning till att en departemental arbetsgrupp tillsatts och till att SÖ enligt vad utskottet erfarit avser att göra omfattande fortbildningsinsatser för i tjänst varande klasslärare föreslår utskottet att riksdagen avslår motionen 1976/77: 368 i vad den avser utbildning av klasslärare på det teknisk-naturvetenskapliga ämnesområdet.

Enligt motionen 1976/77: 777 bör frågan om *simlärarutbildning* utredas.

Svenska livräddningssällskapet—Simfrämjandet (SLS) bedriver en omfattande utbildning av simlärare. Under den senaste tioårsperioden har enligt uppgift från SLS totalt 12 000 simlärare utbildats inom ramen för organisationens verksamhet. SLS har, med utnyttjande av särskild expertis på området, år 1976 utarbetat nya kursplaner och ett nytt studiematerial för såväl en grundkurs som en påbyggnadskurs för simlärare. Dessa kursplaner och detta studiematerial för simlärarutbildning utnyttjas även inom utbildningen av klasslärare och gymnastiklärare.

Med hänvisning till det anförda anser utskottet någon särskild utredning av simlärarutbildningen inte behövlig, varför motionen 1976/77: 777 avstyrks i denna del.

Motionen 1976/77: 498 i vad den avser en förstärkning av *de humanbiologiska momenten i lärarutbildningen* bör avslås med hänvisning till pågående arbete inom lärarutbildningsutredningen.

Med samma hänvisning bör riksdagen avslå motionen 1976/77: 773 i vad den avser *praktisk psykologi i lärarutbildningen.*

Svenska brandförsvarsföreningen har i skrivelse den 13 januari 1977 till regeringen hemställt att åtgärder vidtas för att införa *utbildning i brandförsvarsfrågor* vid tekniska läroanstalter m. m. Skrivelsen har samma månad lämnats över till utbildningsdepartementet i de delar den ankommer på detta departement och i övriga delar till de sakkunniga (C 1973: 05) för översyn av brandförsvarsutbildningen m. m. för att beaktas vid fullgörandet av de sakkunnigas uppdrag. Med hänvisning härtill föreslår utskottet att riksdagen avslår motionen 1976/77: 927 yrkandet 1 som avser en översyn av utbildningen i brandskyddstekniska frågor vid olika tekniska utbildningsenheter.

En viktig uppgift för studie- och yrkesorienteringen är att försöka ändra de könsbundna val av utbildning och yrke som fortfarande är en realitet. Högskolans *utbildning* av personal *för studie- och yrkesorienteringen* är avpassad därefter. Motionen 1976/77: 1334 yrkandet 2 påkallar därför inte någon riksdagens åtgärd.

Frågan om *högskoleutbildning inom ämnet könsrollsfrågor* har utskottet utförligt redovisat i sitt betänkande UbU 1975/76: 20 (s. 18). Motionen 1976/77: 1334 yrkandet 1 i denna del kan avslås med hänvisning till vad som tidigare anförts i ärendet.

Motionen 1976/77: 1172 (yrkandet 2) om samordning av *transportutbildningen på högskolenivå* bör avslås med erinran om dels att en transportadministrativ linje inrättats inom den nya högskolan, dels att det finns professur i transportteknik såväl vid universitetet i Lund som vid Chalmers tekniska högskola i Göteborg och att det på dessa orter förekommer transportteknisk undervisning.

Motionen 1976/77: 1159 om *utvidgat bruk av teckenspråk* överensstämmer i stort med den vid 1975 års riksmöte väckta motionen 1975: 803 (yrkandet 1). Motionen 1976/77: 769 om undervisning i teckenspråket överensstämmer till innehåll och yrkanden med motionen 1975: 515 och motionen 1975/76: 775.

Utskottet har med anledning av nämnda motioner från åren 1975 och 1976 utförligt behandlat teckenspråksfrågorna i betänkandena UbU 1975/76: 9, till vilket utskottet hänvisar (s. 5—7), och UbU 1975/76: 21. Riksdagen har i våras fattat beslut med anledning av propositionen 1976/77: 87 om insatser för handikappades kulturella verksamhet (KrU 1976/77: 44, rskr 1976/77: 325). Med hänvisning till de ställningstaganden som riksdagen nyligen gjort i de aktualiserade teckenspråksfrågorna bör motionerna 1976/77: 769 och 1976/77: 1159 avslås.

Åberopande det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen beträffande en särskild arbetsgrupp för frågor om normer och värden i samhället avslår motionen 1976/77: 788,
2. att riksdagen beträffande undervisning i sjövett avslår motionen 1976/77: 145,
3. att riksdagen beträffande undervisning i hälso- och friskvård avslår motionen 1976/77: 277,
4. att riksdagen beträffande teknisk-naturvetenskaplig undervisning på låg- och mellanstadierna avslår motionen 1976/77: 368 i denna del,
5. att riksdagen beträffande åtgärder för ökad jämställdhet mellan könen avslår motionen 1976/77: 493,
6. att riksdagen beträffande hälsoundervisning avslår motionen 1976/77: 498 i denna del,
7. att riksdagen beträffande praktisk psykologi i grundskolan och gymnasieskolan avslår motionen 1976/77: 773 i denna del,
8. att riksdagen beträffande simundervisning avslår motionen 1976/77: 777 i denna del,

9. att riksdagen beträffande undervisning i ekologi och resurshushållning avslår motionen 1976/77: 796,
10. att riksdagen beträffande gymnastik avslår motionen 1976/77: 1177,
11. att riksdagen beträffande ett ämne i grundskolan och gymnasieskolan om kvinnans ställning m. m. avslår motionen 1976/77: 1334 yrkandet 1 i denna del,
12. att riksdagen beträffande skolkooperativ verksamhet avslår motionen 1976/77: 767,
13. att riksdagen beträffande engångsservis vid skolmåltiderna avslår motionen 1976/77: 1155,
14. att riksdagen beträffande isolerteknisk variant av gymnasieskolans tekniska linje m. m. avslår motionen 1976/77: 1166,
15. att riksdagen beträffande utbildning av bussförare avslår motionen 1976/77: 1172 yrkandet 1,
16. att riksdagen beträffande utbildning inom hantverksyrken avslår motionen 1976/77: 894,
17. att riksdagen beträffande vissa informationsinsatser m. m. avslår motionen 1976/77: 792,
18. att riksdagen beträffande demokrati i skolan m. m. avslår motionen 1976/77: 795,
19. att riksdagen beträffande utbildning av klasslärare på det teknisk-naturvetenskapliga ämnesområdet avslår motionen 1976/77: 368 i denna del,
20. att riksdagen beträffande simlärarutbildning avslår motionen 1976/77: 777 i denna del,
21. att riksdagen beträffande humanbiologiska moment i lärarutbildningen avslår motionen 1976/77: 498 i denna del,
22. att riksdagen beträffande praktisk psykologi i lärarutbildningen avslår motionen 1976/77: 773 i denna del,
23. att riksdagen beträffande utbildning i brandförsvarsfrågor avslår motionen 1976/77: 927 yrkandet 1,
24. att riksdagen beträffande utbildning för studie- och yrkesorientering avslår motionen 1976/77: 1334 yrkandet 2,
25. att riksdagen beträffande högskoleutbildning inom ämnet könsrollsfrågor avslår motionen 1976/77: 1334 yrkandet 1 i denna del,
26. att riksdagen beträffande transportutbildning på högskolenivå avslår motionen 1976/77: 1172 yrkandet 2,
27. att riksdagen beträffande utvidgat bruk av teckenspråket avslår motionerna 1976/77: 769 och 1976/77: 1159.

Stockholm den 15 november 1977

På utbildningsutskottets vägnar
STIG ALEMYR

Närvarande vid ärendets slutbehandling: Stig Alemyr (s), Claes Elmstedt (c), Hans Jönsson (s), Bengt Wiklund (s), Linnea Hörlén (fp), Lars Gustafsson (s), Gösta Karlsson (c), Lena Hjelm-Wallén (s), Per-Olof Strindberg (m), Roland Sundgren (s), Christina Rogestam (c), Helge Hagberg (s), Jörgen Ullenhag (fp), Lennart Bengtsson (c) och Gunnar Biörck i Värmdö (m).

NORSTEDTS TRYCKERI STOCKHOLM 1977 770054